

Arkeologisk för- och slutundersökning

Ett härdområde

- Öggestorp 1:22, undersökning av en industritomt

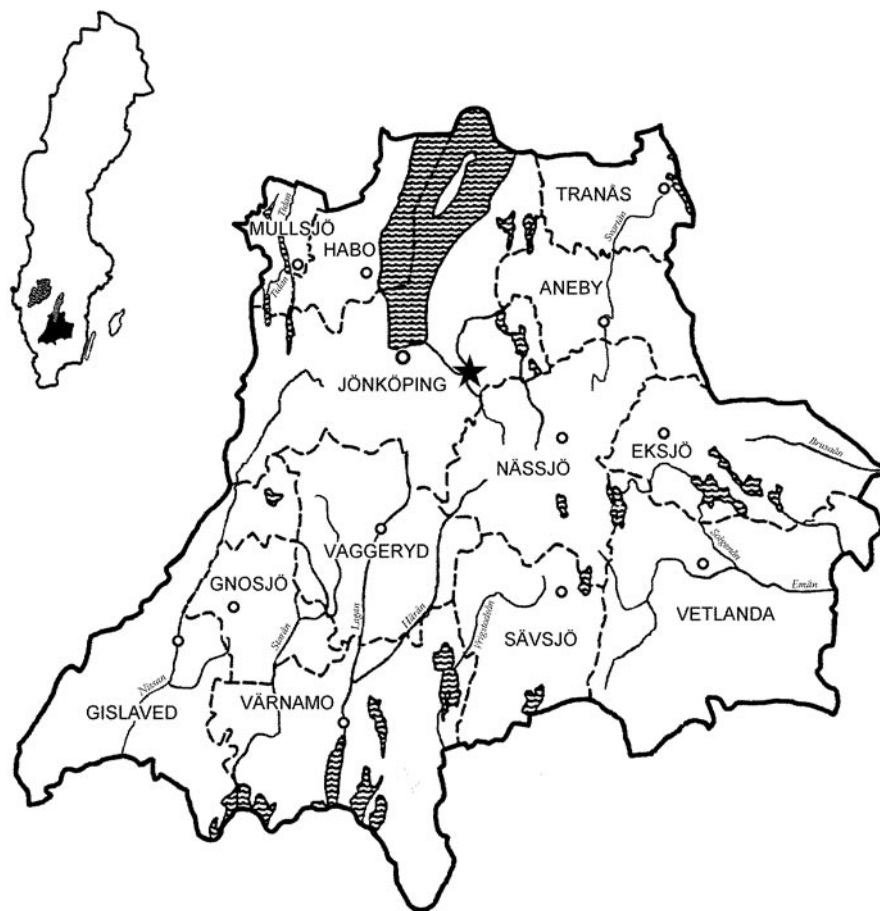
*Öggestorps socken i Jönköpings kommun
Jönköpings län*

Arkeologisk för- och slutundersökning

Ett härdområde

– Öggestorp 1:22, undersökning av en industritomt

*Öggestorps socken i Jönköpings kommun
Jönköpings län*

Rapport: Jenny Ameziane
Digital bearbetning: Jenny Ameziane
Grafisk design: Anna Stålhammar Lorentzi
Tryckning och distribution: Marita Tidblom

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

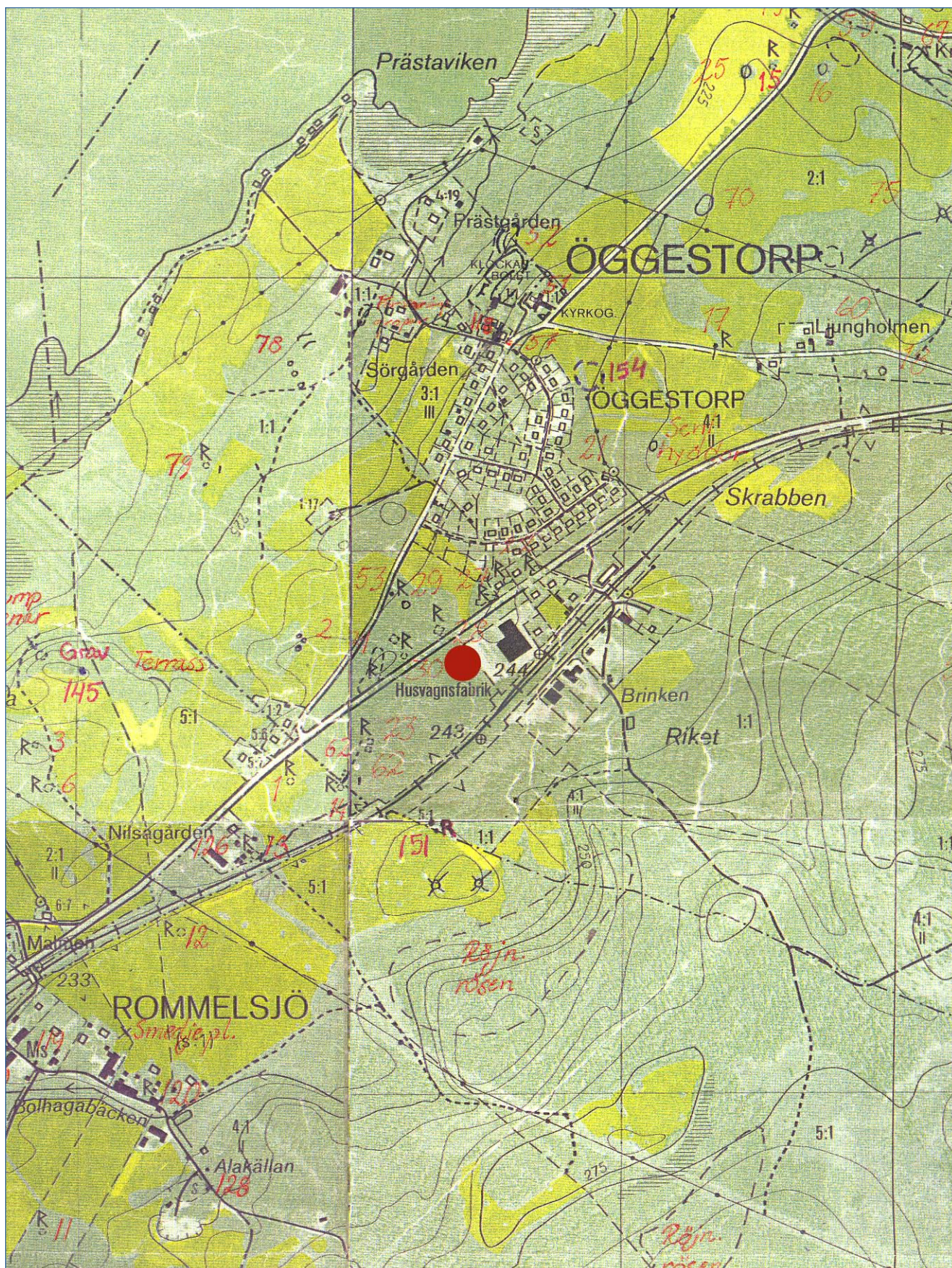
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd: Ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet. Medgivande 94.0133

Innehåll

Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Topografi.....	6
Fornlämnings- och kulturmiljö	7
Tidigare undersökningar.....	7
Resultat.....	8
Analysresultat.....	9
Tolkning.....	9
Sammanfattning.....	10
Administrativa uppgifter.....	11
Referenser.....	12
Tryckta källor.....	12
Otryckta källor.....	13
Arkiv.....	13
Figurförteckning.....	13

Bilagor

- Bilaga 1. Anläggningsbeskrivningar
- Bilaga 2. Karta med anläggningar
- Bilaga 3. Resultat från vedanatomet analys

FIGUR 1. Utdrag ur ekonomiska kartan. Undersökningsområdet, markerat med röd färg, är beläget på blad 7E 0d. Skala 1:10 000.

Inledning

Med anledning av planerad husbyggnation med intilliggande parkeringsplats och infartsväg inom fastighet Öggestorp 1:22, genomförde Jönköpings läns museum en arkeologisk för- och slutundersökning mellan april och juni 2001. Beställare var Kennert Larsson på Öggestorp Caravan.

I samband med de schaktningar som genomfördes inom tomten, innan Länsstyrelsen givit sitt tillstånd för borttagande av fornlämningen, uppkom en del skador på de förhistoriska lämningarna. Jönköpings läns museum gjorde då en begränsad förundersökning inom området (dnr 45/00). Det konstaterades att ytan huvudsakligen täcktes av härdar (Gustavsson 2000).

Efter detta begränsades byggplanerna till en mindre del av området, som därefter blev föremål för en utvidgad för- och slutundersökning. Undersökningsområdet omfattade under förundersökningen (dnr 23/01) ca 3400 m². Vid slutundersökningen (dnr 241/01) avgränsades den mest anläggningstätta delen av ytan och då undersöktes ca 2500 m².

Påvel Nicklasson var fältansvarig, men slutade sin anställning vid museet innan rapporten skrivits. Jenny Ameziane övertog ärendet och har sammanställt rapporten utifrån Nicklassons anteckningar.

Målsättning och metod

Förundersökningens målsättning var att begränsa den sedan tidigare kända fornlämningens utbredning samt karaktärisera lämningarna. Ett antal sökschakt togs upp med grävmaskin. Några av schakten utökades och de påträffade anläggningarna undersöktes och dokumenterades. Eftersom östra delen av området behövdes tas i anspråk för byggnation, undersöktes samtliga anläggningar i denna del. I en annan del av ytan var antalet anläggningar få. Eftersom uppdragsgivaren önskade ta denna del i anspråk för en infart beslutade Jönköpings läns museum att inga ytterligare åtgärder behövdes där.

Målsättning med slutundersökningen var att dokumentera och avlägsna fornlämningen samt att belysa dess karaktär och funktion i relation till det arkeologiska sammanhanget. En större sammanhängande yta avbanades, i den del där anläggningstätheten varit störst under förundersökningen. Området var beläget på en låg moränrygg i västra delen av undersökningsområdet. Alla anläggningar handgrävdes med skärlev, snittades och dokumenterades i plan och profil. Endast de anläggningar där fynd påträffades grävdes ut i sin helhet.

Prover för naturvetenskapliga analyser samlades in: träkol för vedartsbestämning och ¹⁴C-datering, jordprover för makrofossilanalys samt stenar för GTM-analys.

VEDARTSBESTÄMNING AV KOLPROVER

Träslagen har olika ytstruktur, vilket gör det möjligt att skilja dem åt i stark förstoring. Trä har olika egenålder, t.ex. kan eken i sällsynta fall bli upp emot 1000 år medan alen maximalt uppnår en ålder av 120 år. Trä med låg egenålder plockas ut för datering av förhistoriska lämningar.

¹⁴C-DATERING AV KOLPROVER

Träkol kan dateras i laboratorium. Allt levande lagrar radioaktivt kol, men processen avstannar hos döda organismer och istället börjar sönderfallet av radioaktivt kol. Metoden baseras på den kända halveringstiden för kol som är 5730 år. Därigenom kan den verkliga åldern beräknas.

MAKROFOSSILANALYS AV JORDPROVER

Jord från anläggningar kan undersökas i laboratorium. Sammansättningen av växt- och djurfossil studeras. Genom metoden kan man få en bild av t.ex. vilka grödor som odlats och hur människan förhållit sig till landskapet. Analyserna kan även i vissa fall ge svar på vad enskilda anläggningar haft för funktion.

GTM-ANALYS AV STENMATERIAL

Bergart består av olika mineraler som reagerar olika vid upphettning. Genom att analysera stenmaterialet från t.ex. en härd kan man få fram vilken upphettningstemperatur dessa uppnått. Analyserna kan ge indikationer på vilka aktiviteter som ägt rum i anslutning till anläggningen.

I och med att förutsättningarna förändrades under projektets gång med bl.a. byte av handläggare, kom även strategin för de naturvetenskapliga analyserna att förändras. Analyserna kom att begränsas till ^{14}C -datering med tillhörande vedartsbestämning, eftersom fältansvarig gjorde bedömningen att det framkomna materialet hade begränsad vetenskaplig potential.

Anläggningarna numrerades i olika nummerserier beroende på att undersökningarna gjordes i flera etapper. Anläggningar med numrering från 1-121 grävdes ut vid förundersökningen, medan anläggningar från 200 och uppåt framkom vid slutundersökningen.

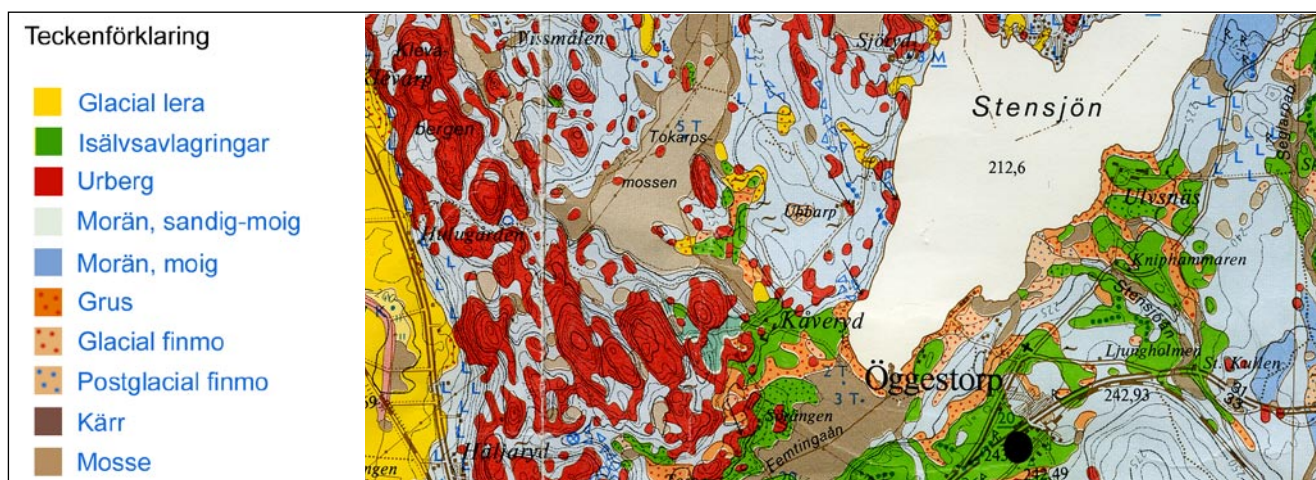
Delar av dokumentationen har förkommit. Anläggningarna har mätts in som punkter, men huvuddelen av dem saknar numrering. Det har därför inte varit möjligt att länka anläggningsnummer från tabellen (*bilaga 1*) med befintlig karta (*bilaga 2*).

Topografi

Berggrunden utgörs till största delen av gnejs och granit. Lokalt förekommer även sedimentära och vulkaniska bergarter samt diabaser. Berggrunden styr topografin och jordarternas sammansättning och påverkar därmed även jordmån och växtlighet (Lagerås 2002a:11 ff).

Jordarten utgörs av normalblockig sandig till moig morän som avsatts av inlandsisen. Moränen är osorterad och innehåller hela kornstorleksskalan från små lerpartiklar till större stenblock. Lokalt förekommer isälvsavlagringar i form av större eller mindre partier med grus och sand samt i dalgångarna avsatta issjösediment av sand, silt och lera (*figur 2*). Jordmånen har dominerats av brunjord, som är näringsrik ur odlingssynpunkt (Lagerås 2002a:11 ff).

Flera paleoekologiska studier har gjorts av närmiljön kring Öggestorp. Provbörningar från näraliggande mindre sjöar visar att en expansion av betesmarkerna kring Öggestorp påbörjades under yngre bronsålder – en expansion som blev alltmer markant mot

FIGUR 2. Utdrag ur jordartskartan 7E Jönköping SV. Undersökningsområdet markerat.

övergången till äldre järnålder. I samband med att betesmarkerna utökades finns också de äldsta beläggen för odling av vete och korn (från 250 f.Kr. i Femtingagölen). Under äldre järnålder präglades det omgivande landskapet av öppen lövskog och betesmarker (Lagerås 2002b:48).

Undersökningsområdet är beläget i södra delen av Öggestorps samhälle på ca 240 meters höjd över havet, ca 1 kilometer från Öggestorps kyrka. Tidigare har området brukats som åkermark, och senast som skogsmark. Ytan ligger på en låg åsrygg av grusig morän med inslag av sandiga stråk i en uppodlad dalgång mellan Tenhultasjön i söder och Stensjön i norr. I öster rinner Stensjöån och i väster Femtingaån, som båda mynnar ut i den närbelägna Stensjön.

Fornlämnings- och kulturmiljö

I omedelbar anslutning till undersökningsområdet ligger flera kända fornlämningar, bl.a. ett gravfält med runda och kvadratiska stensättningar (RAÄ 28, 30 och 31). Överhuvudtaget finns en mycket rik fornlämningsmiljö inom ett par kilometers radie från undersökningsområdet, med betoning på äldre järnåldersgravar och fossila odlingslämningar. Fornlämningarna och kulturmiljön har tidigare beskrivits noggrant i flera av Jönköpings läns museums rapporter (se Häggström 2001, Jansson 2002). Någon ytterligare ingående beskrivning anses därför inte nödvändig.

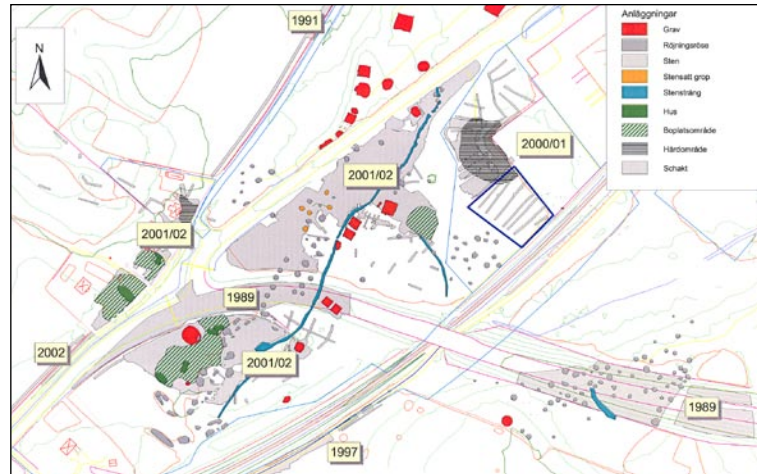
Det är lämningarna från äldre järnålder som dominerar landskapsbilden; från sten-, brons- och yngre järnålder finns endast enstaka dateringar.

I trakterna har också två depåfynd daterade till äldre järnålder påträffats under 1800-talet: ett smedfynd med bl.a. slägga, järnhammare, tång och ämnesjärn samt ett fynd av femton spjut- och lansspetsar. En större myntskatt med 3200 mynt från 1100-1200-talet påträffades inmurad i korväggen i samband med rivning av Öggestorp medeltida kyrka (Golabiewski Lannby 2002). Fynden förvaras vid Historiska museet i Stockholm.

Tidigare undersökningar

Öggestorp är en av Jönköpings läns mest undersökta socknar (se *figur 3*). I samband med projekteringar inför dragningen av riksväg 31 under 1989, utförde Jönköpings läns museum flera inventeringar och utgrävningar av bl.a. fossila odlingslämningar, boplatslämningar, härdområde och gravmiljöer (Jansson 2003). Arbetet ledde till initieringen av ett större tvärvetenskapligt forskningsprojekt som ett samarbete mellan Jönköpings läns museum och Lunds universitets kvartärgeologiska avdelning. Projektet mynnade ut i publikationen *Markens minnen - landskap och odlingshistoria på småländska höglandet* (Berglund & Börjesson 2002).

Inför planerad omläggning av riksväg 31, med ny sträckning och större trafikplats i Öggestorp, genomfördes en arkeologisk undersökning mellan juni och oktober 2002. Ett större landskapskomplex med gravar i form av kvadratiske stensättningar, stensträng, fossil åker, järnframställningsplats och rester efter sex huskonstruktioner påträffades (Häggström *et al* 2004, Nilsson 2004). Hur den äldre järnålderns lokalbefolkning nyttjat det omgivande landskapet för odling och bete har bl.a. behandlats i en avhandling av Leif Häggström (2005).

FIGUR 3. Översigtsbild med undersökningar i närområdet. Ej skalenlig.

Ett flertal mindre undersökningar har också ägt rum i socknen, noggrant redogjorda för i flera av läns museers arkeologiska rapporter (se Häggström 2001 & Jansson 2003). Huvudsakligen rör det sig om röjningsröseområden och boplatslämningar från äldre järnålder (Nordström 1996, Vestbø-Franzén 1996, Jansson 1998 & Forss 2000). Förutom de ovannämnda projekten undersöktes 1953 en kvadratisk stensättning som visade sig innehålla en vapengrav från äldre romersk järnålder (se Nicklasson 1997:75 & 236).

Undersökningsområdet ligger mitt i ett område med ett stort antal registrerade fornlämningar från äldre järnålder och måste ses som en viktig pusselbit i ett större landskapsutsnitt.

Resultat

Vid den arkeologiska för- och slutundersökningen konstaterades att det fanns ett stort antal anläggningar av förhistorisk karaktär inom ytan. Lämningarna bestod nästan uteslutande av härdar som blivit mer eller mindre skadade av föregående schaktningsarbeten. Sammanlagt undersöktes 103 anläggningar varav 98 härdar, fyra nedgrävningar och ett stolphål.

Härdarna var snarlika i sin konstruktion. Storleksmässigt varierade de från ca 0,4 meter i diameter till en dryg meter. Fyllningen i de flesta av härdarna bestod av sot, kol och mer eller mindre skör-

bränd sten. Eftersom området varit föremål för tre olika avbaningar hade de eldrelaterade anläggningarna skadats något.

I en av anläggningarna (A102) framkom några mynningsdelar av keramik samt enstaka brända ben och i två av härdarna (A16 och A235) påträffades fragment av bränd lera.

Två av nedgrävningarna var något större med en fyllning bestående av mörk humus. Övriga två nedgrävningar bestod av en sotig fyllning och kan ev. vara rester av härdar. Även det osäkra stolphålet hade sotig fyllning och var troligen försett med en stenskonig. Trots rensning i området framkom inga ytterligare stolphål.

Analysresultat

De förändrade prioriteringarna av naturvetenskapliga analyser var ett resultat av att projektet bytte handläggare redan före fältarbetets inledning. Fältansvarig ansåg inte att det var befogat att utföra några omfattande naturvetenskapliga analyser på materialet. Kolprov från sju av anläggningarna skickades dock på vedartsbestämning samt ^{14}C -datering: A18, A21, A102, A105, A113, A231 och A241.

Den analyserade vedarten i A113 bestod av ask, medan A241 bestod av en och al (*bilaga 3*). Proverna i övriga anläggningar bestod enbart av al (Linderson 2002). Alen har bra bränsleegenskaper, brinner lugnt och är motståndskraftig mot fukt. Asken, som är både seg och hård lämpar sig till redskap. Enens ved är både seg och motståndskraftig mot röta och lämpar sig bl.a. till stolpar och kärl. Med sin aromatiska doft har den även använts till rökning av kött och fisk (Danielsson 2002).

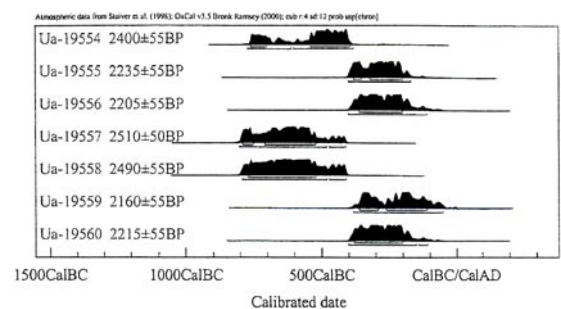
De daterade lämningarna hamnar i tidsintervallet 800-50 f.Kr. (*figur 4*). Tre av anläggningarna har en äldre datering från ca 800-400 f.Kr, medan fyra av dem daterades till perioden 400-50 f. Kr. ^{14}C -analysen avspeglar troligen en kontinuerlig användning av området från skiftet mellan yngre bronsålder och förromersk järnålder fram till romersk järnålder.

Tolkning

Härdområdet invid Öggestorp Caravan utgjorde under perioden från slutet av bronsålder fram till Kristi födelse en del av ett större förhistoriskt komplex. Lämningarna hör samman med den förhistoriska miljö som en gång utgjordes av minst en större gård med omgivande gravfält, odlingar, betesdrift, järnframställning och lokalproducerat keramikhantverk (Häggström 2005, Ameziane manus).

Framför allt har undersökningarna i samband med den framtida riksväg 31 ökat kunskaperna om bygdens lokalsamhälle. Samtidigt är *alla* undersökningar viktiga pusselbitar för att förstå *vilka* ytor dåtidens människor nyttjat - och till *vad*. Härdområden i utkanten av större boplatsoområden kan ha använts i en mängd olika sammanhang: som värmekälla, vid matlagning, i samband med olika

Anläggning	Datering f. Kr.	Provnr
A18	770-610, 600-380	Ua-19554
A21	400-170	Ua-19555
A102	400-110	Ua-19556
A105	800-410	Ua-19557
A113	790-410	Ua-19558
A231	380-50	Ua-19559
A241	400-110	Ua-19560

FIGUR 4. Analysresultat från ^{14}C -dateringen.

hantverksaktiviteter, i rituella syften m.m. (Thörn 1996, Henniuss 2002, Hylén 2002, Jansson 2002).

Närvaron av fragmenterad bränd lera i två av härdarna kan möjligen antyda att de nyttjats i samband med bränning av keramik (Ameziane manus). Mynningsbitar från ett keramikkrärl i en av anläggningarna kan vara relaterat till matlagning, varmhållning av föda eller någon form av bearbetning av organiskt material, t.ex. tjära. Från det närbelägna Rommelsjö påträffades 1997 delar av ett keramikkrärl med rester av tjära – spår av lokal tjärframställning (Jansson 2002). Tjäran hettades upp och ströks på trä för att förhindra röta. Härdarna i Öggestorp kan ha använts i sådana situationer. Samkörning av olika analyser, detaljerad dokumentation och metodutveckling kan ge vidare insikter i vad härdarna använts till och i vilka sammanhang.

Sammanfattning

Inför planerad utvidgning av husvagnsfabriken Öggestorp Caravan undersökte Jönköpings läns museum en yta motsvarande ungefär 3400 m². Inom området påträffades 103 anläggningar, varav 98 härdar. Härdarna var snarlika i sin konstruktion med en fyllning bestående av sot, kol och skörbränd sten. Härdarna tycks representera en kontinuerlig användning av platsen från skiftet mellan yngre bronsålder och äldre järnålder fram till århundradet före Kristi födelse.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens tillstånd: 220-720-01 och 220-4500-00
 Jönköpings läns museums dnr: 23/01 och 241/01
 Beställare: Öggestorp Caravan AB
 Rapportansvarig: Jenny Ameziane
 Fältansvarig: Påvel Nicklasson
 Fältpersonal: Påvel Nicklasson, Fredrik Engman,
 Anna Kristensson, Jan Borg
 Teknisk inmätning: Samuel Björklund
 Fältarbets tid: 2001-04-27–2001-05-04
 2001-05-29–2001-06-05
 Län: Jönköpings län
 Kommun: Jönköpings kommun
 Socken: Öggestorps socken
 Fastighetsbeteckning: Öggestorp 1:22
 Belägenhet: Ekonomiska kartans blad 7E 0d
 Koordinater: x6400250, y1415200
 Undersökningsyta: Ca 3400 m²
 Fornlämningstyp: Härdområde
 Tidsperiod: Yngre bronsålder–äldre järnålder
 Tidigare undersökningar: Dnr 45/00

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Tryckta källor

- Börjesson, Klas & Berglund, Björn E. (red.) *Markens minnen. Landskap och odlingshistoria på småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm.
- Danielsson, Erik. 2002. Vedlab rapport 0248. *Kulturlandskap från äldre järnålder i Öggestorp*. Arkeologisk rapport 2002:65. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Forss, Margaretha. 2000. *Boplatslämningar från äldre järnålder – inom Rommelsjö Nilsagård 5:1 och Öggestorp 1:1*. Arkeologisk rapport 1991:22. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Golabiewski Lannby, Monica. 2002. Den inmurade skatten i Öggestorps kyrka. Börjesson, K. & Berglund, B. E. (red.) *Markens minnen. Landskap och odlingshistoria på småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm.
- Hennius, Andreas. 2002. Ingen rök utan eld. Härdar från äldre järnåldern i västra Östergötland. (red.) Petersson, M. *Abbetorp – ett landskapsutsnitt under 6000 år*. RAÄ UV Öst. Rapport 2002:43. [CD-bilaga]
- Hylén, Håkan. 2002. Ett brinnande intresse för sammanhang. Några tankar kring härdområden från äldre järnålder i norra Småland. *Tidskrift 2*. Kalmar.
- Häggström, Leif. 2001. *Vid höglandets rand – Öggestorp*. Arkeologisk rapport 2001:41. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Häggström, Leif. 2005. *Landskapsutnyttjande, bete och odling på Sydsvenska höglandet under äldre järnålder. Exemplet Öggestorp*. GOTARC Gothenburg Archaeological Theses No 34. Jönköpings läns museum och Göteborgs universitet.
- Häggström, Leif; Kristensson, Anna & Nilsson, Nicholas. 2004. *Kulturlandskap från äldre järnålder i Öggestorp*. Arkeologisk rapport 2002:65. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Jansson, Kristina. 1998. *Busshållplats och boplatsspår – inför planerad miniterminal vid rv 945. Öggestorp*. Arkeologisk rapport 1998:35. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Jansson, Kristina. 2002. *Härdplats – boplat – kultplats?* Arkeologisk rapport 2002:3. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Jansson, Kristina. 2003. *Arkeologi för riksväg 31 delen Öggestorp–Nässjö*. Arkeologisk rapport 1994:20. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Lagerås, Per. 2002a. Dagens småländska högland. Börjesson, K. & Berglund, B. E. (red.) *Markens minnen. Landskap och odlingshistoria på småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm.
- Lagerås, Per. 2002b. Landskapsutveckling och markanvändning. Börjesson, K. & Berglund, B. E. (red.) *Markens minnen. Landskap och odlingshistoria på småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm.
- Nicklasson, Pål. 1997. *Svärdet ljugar inte. Vapenfynd från äldre järnålder på Sveriges fastland*. Acta Archaeologica Lundensia. Series Prima in 4° N 22°. Stockholm.

- Nilsson, Nicholas. 2004. Boplatslämningar i Öggestorp. *Tidskrift 2004:4. Vårt kunskapsskafferi i skogen*. Kalmar.
- Nordström, Mikael. 1996. *Arkeologisk utredning, etapp 2, inför planerad ny vägsträckning delen Öggestorp – trafikplats Åkarp*. Arkeologisk rapport 1996:17. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Thörn, Raimond. 1996. Rituelleldar. *Religion från stenålder till medeltid*. Riksantikvarieämbetet. Skrifter nr 19. Linköping.
- Vestbö-Franzén, Aadel. 1996. *Arkeologisk utredning av planerad vägsträckning mellan Öggestorp industriområde och Rommelsjö, Öggestorps socken och Jönköpings kommun*. Arkeologisk rapport 1996:5. Jönköpings läns museum. Jönköping.

Otryckta källor

- Ameziane, Jenny. Artikelmanus. *Keramiken berättar – kärlets funktion och spår av keramikframställning i Öggestorp*. Publiceras i steg-2 rapport för Öggestorp [titel ej fastställd] 2006. Dnr 124/02. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Ameziane, Jenny. Rapportmanus. *Härdområde vid Öggestorp Caravan*. [titel ej fastställd] Dnr 62/04. Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Gustafsson, Jörgen. 2000. *Preliminär rapport avseende arkeologisk förundersökning inför planerad industribyggnation av Öggestorp 1:22, Öggestorps socken, Jönköpings kommun*. Jönköpings läns museum. Dnr 45/2000.
- Lindersson, Hans. 2002. *Vedanatomet analys av härdar, trolig järnålder, i Öggestorp sydöst om Huskvarna*. Lunds universitet.
- SHM. *Digitala tillväxten* nr 2297 och 5109.

Arkiv

Jönköpings läns museums arkiv. Jönköping.

Figurförteckning

- Figur 1. Ekonomisk karta.
- Figur 2. Jordartskarta.
- Figur 3. Översiktsbild av projekt i Öggestorp.
- Figur 4. ¹⁴C-analyser.

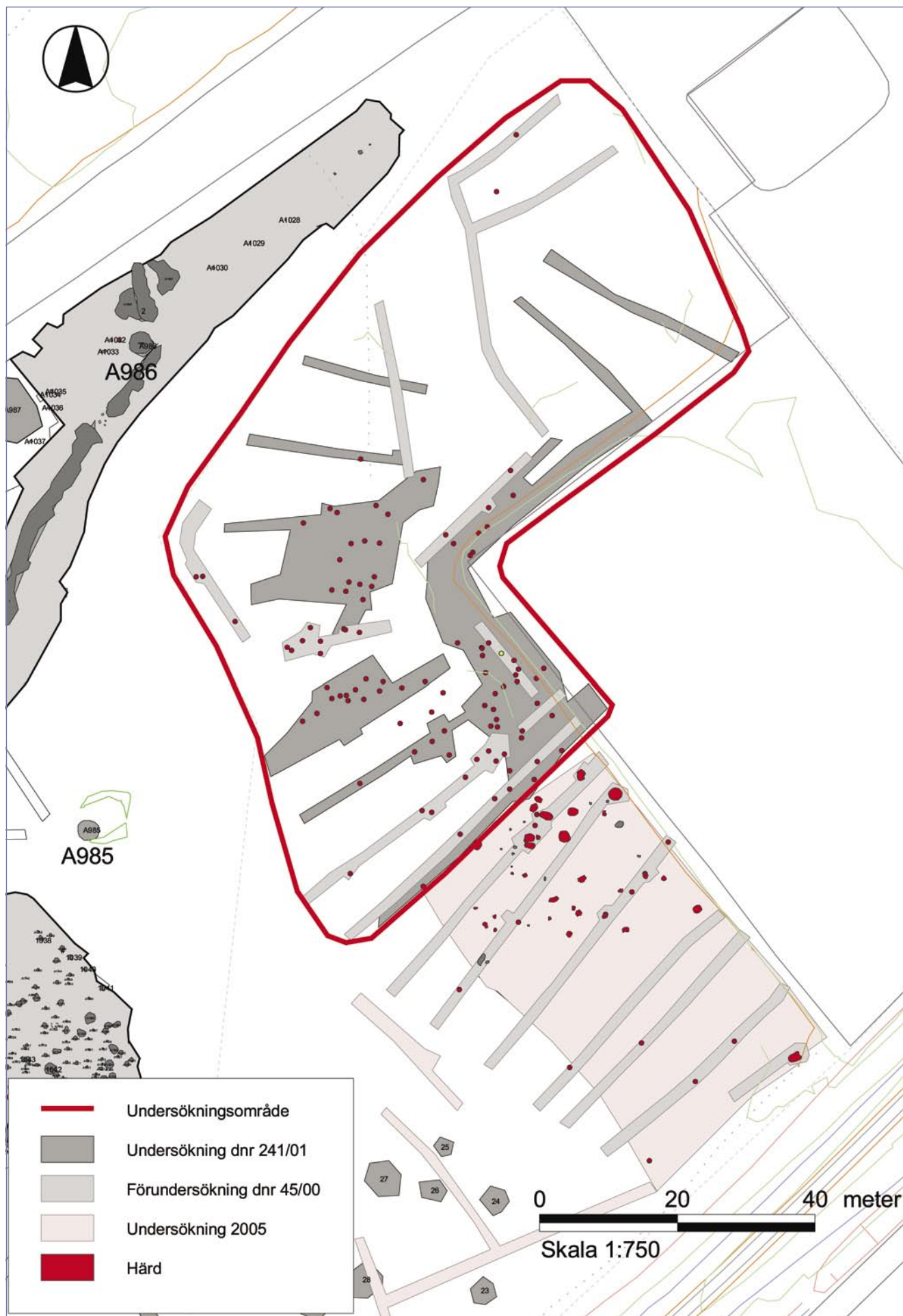
Anr	Typ	Storlek	Form	Djup	¹⁴ C	Beskrivning
1	Sotfläck	1,05 x 0,3	Oval	0,03		Sotig humus.
2	Sotfläck	0,9 x 0,5	Oval	0,04		Sotig humus.
3	Sotfläck/härd	1,4	Rund	0,16		Sot, humös sand, skörbränd sten.
4	Härd	0,6	Rund	0,22		Sot, kol, skörbränd sten.
5	Sotfläck	0,3	Rund	0,02		Sot, tunn humus.
6	Härd	0,8	Rund	0,22		Sot, kol, skörbränd sten.
7	Sotfläck	0,6	Rund	0,04		Sotig humus.
8	Sotfläck	0,5	Rund	0,04		Sotig humus.
9	Härd	1,1 x 0,6	Oval	0,15		Sotig, humus, kol, skörbränd sten.
10	Sotfläck	0,5	Rund	0,04		Sotig humus.
11	Sotfläck	0,3	Rund	0,04		Sotig humus.
12	Härd	1,15	Rund	0,24		Sot, kol, skörbränd sten.
13	Härd	1,0	Rund	0,28		Sot, kol, skörbränd sten.
14	Härd	1,05	Oval	0,26		Sot, kol, skörbränd sten.
15	Sotfläck	0,9	Rund	0,15		Sotig humös sand, småsten.
16	Härd	1,2	Rund	0,28		Sot, kol, skörbränd sten.
17	Härd	1,05	Rund	0,2		Sot, kol, skörbränd sten.
18	Härd	0,8	Rund	0,12	Ua-19554	Sot, kol, skörbränd sten.
19	Härd	0,7	Rund	0,13		Sot, kol, skörbränd sten.
20	Härd	0,4	Rund	0,07		Sot, sten.
21	Härd	1,5 x 0,8	Oval	0,26	Ua-19555	Sot, kol, skörbränd sten.
22	Grop/sotfläck	0,45	Rund	0,14		Sotig humus.

Anr	Typ	Storlek	Form	Djup	¹⁴ C	Beskrivning
23	Härd	0,6	Rund	0,11		Sot, kol, skörbränd sten.
24	Härd	0,8	Rund	0,1		Sot, kol, skörbränd sten.
25	Sotfläck/ härdbotten	0,55	Rund	0,02		Kol, sot.
26	Härd	1,15	Rund	0,16		Kol, sot, skörbränd sten.
27	Härd	1,05	Rund	0,14		Kol, sot, skörbränd sten.
100	Sotfläck	0,5 x 0,35	Oval	0,07		Brun sandig humus i morän.
101	Sotfläck	0,35	Rund	0,08		Sotig, brun, sandig humus.
102	Nedgrävning?	2,2 x 1,6	Oregelbun- den	0,35	Ua-19556	1. Svart sotig sandig humus. 2. Brun humös sand.
103	Härd	1,8 x 0,8	Oval	0,3		Sot, kol, sandig humus, skörbränd sten.
104	Sotfläck	0,6	Rund	0,12		Sotig sandig humus.
105	Härd	0,9	Rund	0,17	Ua-19557	Sotig sandig humus, skörbränd sten.
106	Härd	1,05 x 0,9	Oval	0,35		Sotig sandig humus, skörbränd sten.
107	Nedgrävning	0,7	Rund	0,21		Brun sandig humus, lätt sotig.
108	Härd	1,15 x 0,85	Oval	0,24		1. Svart sotig sandig humus. 2. Brun sandig humus. 3. Sandig morän.
109	Härd	1,6 x 0,65	Oval	0,2		Sandig sotig humus skörbränd sten.
110	Härd	1,3 x 0,9	Oval	0,18		Sandig sotig humus samt kol och skörbränd sten.
111	Härd	1,2 x 1,2	Rund	0,28		Svart sotig sandig humus och skörbränd sten.
112	Härd	4,0 x 2,1	Oval	0,37		Svart sotig sandig humus och skörbränd sten.
113	Härd	1,0 x 0,9	Rund	0,16	Ua-19558	Kol, sot, humus, sand och skörbränd sten.
114	Härd	1,02 x 1,0	Rund	0,15		Kol, sot, humus, sand och skörbränd sten.
115	Härd	0,88 x 0,85	Rund	0,15		Sot, humus, sand och skörbränd sten.
116	Sotfläck/ Härdbotten	0,45	Rund	0,14		Sot, kol och sandig humus. Lite sten, ej skörbränd.

Anr	Typ	Storlek	Form	Djup	¹⁴ C	Beskrivning
117	Härdbotten?	0,8 x 0,6	Oval	0,12		Brun humus och sand. Inslag av sot och kol, ej skörbränd sten.
118	Härdbotten	0,7 x 0,6	Rund	0,14		Sot, kol, sandig humus skörbränd sten.
119	Härdbotten	1,1 x 1,05	Rund	0,2		Brun sotig sandig humus. Kol och sotblandad sandig humus, skörbränd sten.
120	Härd	0,8 x 0,85	Rund	0,17		Sot, kol, sandig humus, skörbränd sten.
121	Härdbotten	0,65 x 0,8	Oval	0,19		Svartbrun humus och sand samt sot och kol skörbränd sten.
200	Nedgrävning	0,77 x 0,57	Rund	0,16		Brun humös sand inslag av små obrända stenar.
201	Härd	1,1 x 0,94	Rund	0,22		1.Gråbrun humös sand. 2. Brunsvart humös sand, sot och kol. Skörbränd sten.
202	Härd	0,7 x 0,62	Rund	0,2		Brungrå sandig sotig humus. Kolbitar. Skörbränd sten.
203	Härd	0,73 x 0,56	Oregelbunden	0,16		Brunsvart kol och sotblandad sandig humus. Skörbränd sten.
204	Härd	1,5 x 1,27	Oval	0,33		1.Gråbrun humös sand 2.Brunsvart, sandig humus, sot och kol. Skörbränd sten.
205	Härd?	1,05 x 0,95	Rund	0,18		Gråbrun sandig humus lätt sotig, inslag av större kolbitar. Ej skörbrända stenar.
206	Stolphål	0,52 x 0,32	Oval	0,2		Brunsvart sandig humus ngt sotig, stenskott.
207	Sotfläck	0,47 x 0,53	Rund	0,05		Svartbrun ngt sotig sandig humus. Stenarna obrända.
208	Härdrest	0,6 x 0,4	Kvadratisk	0,1		Sot och kolbandad morän.
209	Grop/nedgrävning	0,3	Oregelbunden	0,03		Mörkbrun/svart humös siltig sand.
210	Härd	0,54 x 0,55	Rund	0,25		Brunsvart, sotig siltig humus ej skörbrända stenar.
211	Härd	2,06 x 1,4	Oregelbunden	0,16		Sot, kol, skörbränd sten. Ev. 2 intilliggande anläggningar.
212	Härd	0,75 x 0,67	Oval	0,22		1.Brunsvart sotig humus samt kol och sot. 2. Brun silt.
213	Sotfläck	0,7 x 0,61	Rund	0,1		Brunsvart lätt sotig humös silt. Ej skörbrända stenar.
214	Härd	0,8 x 0,7	Oval	0,15		Sot, kol, skörbränd sten. Anl. skadad vid schaktning.
215	Härdbotten	1,43 x 1,22	Rund	0,06		Brunsvart kol och sotblandad humös silt, skörbränd sten.
216	Härd	0,81 x 0,77	Rund	0,18		Brunsvart, sot och kolblandad sandig humus. Skörbränd sten.

Anr	Typ	Storlek	Form	Djup	¹⁴ C	Beskrivning
217	Hård	0,8 x 0,6	Oval	0,13		Sot, kol, skörbränd sten.
218	Hård	1,0 x 0,9	Rund	0,18		Sot, kol, skörbränd sten.
219	Hård	1,8 x 1,02	Oregelbunden	0,13		Brunsvart, sot och kolblandad sandig och grusig humus.
220	Hård	1,08 x 1,02	Rund	0,18		Sot, kol, skörbränd sten.
221	Hård	1,14 x 0,88	Oval	0,11		Kol, sot, skörbränd sten samt sandig humus.
222	Härdrest	0,85 x 0,66	Oval	0,18		Sotig humös sandig, grusig morän, kol.
223	Hård	0,75	Rund	0,14		Sot, kol, skörbränd sten.
224	Hård	0,9 x 0,8	Rund	0,15		Kol, sot, skörbränd sten samt humös sand. Flammig fyllning.
225	Hård	1,11 x 1,02	Rund	0,18		Sot, kol, skörbränd sten.
226	Härdar/Härdbottnar	1,2x1,0 0,3x0,4	Oregelbunden	0,12		Större hård sten i ytan, ej skörbrända. Siltig sotig humus, liten hård intill.
227	Hård	1,58 x 1,02	Oval	0,26		1.Svartbrun sandig humus m sot. 2. Humös sand, sot och kol, skörbränd sten.
228	Härdbotten	0,68 x 0,3	Oval	0,06		Sot, kol, sand, grus och humus. Stenarna ej skörbrända.
229	Sotfläck	0,5 x 0,41	Oval	0,12		Brunsvart, sotig humös sandig silt. Ej skörbrända stenar, anl. Flammig fyllning.
230	Hård	0,84 x 0,64	Oval	0,16		Svartbrun flammig. Sot, sand, silt och humus. Delvis skörbränd sten.
231	Hård	0,9 x 1,0	Rund	0,08	Ua-19559	Kol, sot, skörbränd sten, sotig gråsvart humus.
232	Hård	0,94 x 0,8	Oval	0,12		Sot, mycket kol, sandig silt, grus och humus. Skörbränd sten.
233	Hård	0,9 x 0,7	Rund	0,19		Schaktskadad. Sandig humus, silt, sot mycket skörbränd sten.
234	Hård	0,83 x 0,8	Rund	0,18		Brunsvart humös sandig silt, kol och sot. Tätt packad skörbränd sten.
235	Hård	1,6 x 1,9	Rund	0,2		Kol, tätt packad skörbränd sten, sandig, siltig gråbrun humus.
236	Hård	1,78 x 1,0	Oregelbunden	0,2		Svartbrun humös sandig silt, sot och kol delvis skörbränd sten.
237	Hård	0,9 x 0,65	Oval	0,2		Svartbrun siltig, sandig humus, sot och kol, skörbränd sten.
238	Hård	0,79 x 0,6	Rund	0,1		Svartbrun siltig humus, sot och kol, tätt packad skörbränd sten.

Anr	Typ	Storlek	Form	Djup	¹⁴ C	Beskrivning
239	Härdbotten	0,65	Rund	0,07		Mörkfärgad siltig, sandig humus, ngt kol.
240	Härd	0,75 x 0,35	Oval	0,1		Sot, kol, skörbränd sten. Kan vara rest av tidigare undersökt anl.
241	Härd	2,4 x 1,4	Oregelbunden	0,18	Ua-19560	Sot, kol, skörbränd sten.

15 Jan 2002

LUND UNIVERSITY

 DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
 KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2002:01

Hans Linderson

**VEDANATOMISK ANALYS AV HÄRDAR, TROLIG JÄRNÅLDER, I
 ÖGGESTORP SYDÖST OM HUSKVARNA.**
Uppdragsgivare: (diarienummer 21/01) Påvel Nicklasson, Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping.
Lokalitet: Öggestorp**Objekt:** Härdar**Material:** Kol, kantigt ,**Analys:** alla / stickprov **Antal prover:** 7**Information:** Prover uttagna för kol-14 analys har skett för samtliga.**Resultat:**

Prov Nr	Antal	%	Latin namn	Svenskt namn	Stam/ Ung stam /Gren	Egenålder år Y=avst.b	Lämplig till C-14	Anmärkning Antal år i medeltal
1)A18	7	75	Alnus	Al	Ung stam	10-30	ja	No. årsring 5
2)A21	9	70	Alnus	Al	Gren	<5	ja	No. Årsring 14
3)A102	2	50	Alnus	Al	Stam	10-100	ja	No. Årsring 2
4)A105	1	100	Alnus	Al	Stam	Ca 20	svamphyf	No. Årsring 2
5)A113	1	100	Fraxinus	Ask	Ung stam	<5	ja	No. Årsring 24
6A231	4	50	Alnus	Al	Gren	<5	ja	No. Årsring 6
7)A241	10 4	50 40	Alnus Juniperus	Al En	Gren/Rot Gren/Stam	<5 <5	Ja	No. Årsring 7

Analyskostnad:

Projektkostnad (inkluderar rapport 2002:4+5)

1000.-

Enstaka träkols prov (å 300 kr) 7st

2100.-

Belopp att betala (moms tillkommer):**3100.-**
 Faktura framställs senare av Lunds Universitet
 Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

M Sc Hans Linderson

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Tornavägen 13, 223 63 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891

Arkeologisk rapport 2005:44
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM